

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Quibus medijs Ministri suam promoveant superstitionem, ubi primum de libris, concionibus & cantilenis. §. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

peccavisse, & peccare, Deum indurare, & excæcare homines ut peccent. Hominem non habere liberum arbitrium. Omnes Christianos certo credere debere, se esse prædestinatos ad vitam æternam, propter solam fidem in Christum, Deum non imputare peccata credentibus. Infideles creatos esse ad damnationes. Christum non esse mortuum pro omnibus hominibus, nec omnes redemisse, aut redimere voluisse à damnatione, &c.

Ad hæc capita omnes aliæ hæreses haud difficulter referri poterunt. Nam paucæ sunt, quas non ob aliquem prætextum tuendæ pravæ libertatis, sed sola invidia, & contradicendi libidine adversus Ecclesiam Catholicam effinxerunt.

Curam vero ac modum, quem hæretici habent in disseminandis erroribus suis, summam etiam perscribam: ut & aptius hæreticorum machinis contraria adhibendo remedia, ministri Catholici occurrant.

Quibus medijs Ministri suam promoveant superstitionem, ubi primum de libris, concionibus & cantilenis.

§. I.

Non una est ratio, qua ministri suam superstitionem inter suos conservant: potissima vero eorum instrumenta sunt, scripti libri, conciones, lectiones Catechisticæ, cantiunculæ, imagines, species quædam prohibitis, & excommunicationes.

Inter libros autem cæteris perniciosiores sunt, parvuli tractatus duo tum velutium foliorum, secundum varias occasiones editi: Verbi gratia: Cam Bremenenses cogi arent Christi & Sanctorum simulachra è templis extirpare, spargebant in primum libellum adversus Idola. Idem cum essent abrogatum Baptismum infantium, alium libellum extrulebant, cui titulus, de legitimo Bapismo.

Noxii sunt hujusmodi Commentarioli plures ob castas. Primo, quia facillè dispergantur, feruntur enim à circumforaneis, & ijs qui minutas merces, pecunias, specula, perispicilla, ligulas, & pro infanibus crepundia gestant vicatim & ostiatim. Deinde, facillè emouuntur à quovis, cum sint parvi pretij. Tandem cito legantur, quia exigui; & facillius retinentur memoria, quia non sunt longi argumenti.

Conciones in quavis Paræcia sunt, ut minimum quotidiana: solemne est omnibus aliquid intermiscere adversus Ecclesiam, & Romanam Pontificem: Lectiones Catechisticæ bis peraguntur in hebdomada: Diebus dominicis & tertijs quartis, tempore pomeridiano. In ijs non solum per litterarum lectionis memoriter recitandæ à pueris, & parvulis puellis: verum etiam ab adultioribus: Examinantur enim ancillæ & virgines nobiles à Ministro circumambulante, & candido bacillo eas evocante.

Cantilenæ vernaculo idiomate, quarum plurimæ ex ipsiusmet Lutheri officina sunt profectæ, mirum est quam promoveant rem Lutheranam, Quædam sunt Catechisticæ, quædam dogmaticæ, aliæ morales, aliæ emulantur psalmo pios, recitant, exagitantque Christianorum vitia, seu vera, seu ficta. Maximè autem solemnis oda illa est, quæ Pontifici, ac Turcæ simul inferni abyssum imprecat.

Nec templa solum & scholæ hujusmodi cantus resonant: verum etiam sedes privatae, officinæ, fora, plateæ, campi. Nam sunt in usu apud omne genus hominum, ubique locorum, seu tædij solandi, seu laboris levandi, seu temporis fallendi causa.

Imagines perniciosæ.

Quid vero dicam de imaginibus, quæ in Romanum Papam, & in totam Ecclesiam Ca-

tholicam, apud Saxones & alios circumferuntur? Ex profecto tanto magis sunt noxiæ, quanto se parentis in oculos omnium ingerunt: quanto facilius intelliguntur à vulgo, quanto magis imaginolam vim afficiunt, ipsique memoria tenaciùs infideles contueverunt. Huc accedit, quod non solum religionis causa emanant; sed & ornatus gratia, longa serie affligantur patiensibus. Esti autem Calvinistæ extremi sunt imaginum osiores, nunquam tamen ab ijs, quæ habent ludibrium aliquod Catholicorum.

Cæterum inter alias pestilentissima sunt, quæ speciem quandam apud ipsos præ se ferunt crudelitatis, dissidiorum, aut impietatis: qualis est ypus inquisitionis Hispanicæ, in quo incarcerationes, accusationes, tormenta, condemnationes, & necesse hæreticorum calamitose schemate figurantur, adjuncta aliqua narratione de jugo Babylonico, & (ut ipsorum verbis loquar) de tyrannide Romanensium.

Item, ut vulgo persuadeatur nos Catholicos, eam nequaquam colere doctrinæ concordiam, quam prædicamus, editæ sunt imagines Religiosorum Ordinum habitu cuius proprio & domestico: sed adjuncta hæreses nomenclatura: Nam super Monacho Benedictino inscriptio est: *hæresis nigrorum Monachorum*: Super Franciscano, *hæresis nudipedum*, super Dominicano, *hæresis Prædicatorum*.

Mox ut ostendant Ministri Summum Pontificem esse Antichristum exhibent longam antithesim vitæ Christi, & Papæ: Christum representant insidentem alicui; Pontificem vero à vira succollantibus sublimem gestatum in sede: Christum lavantem pedes discipulorum, Papam porrigentem pedes suos cuidam Regi ad osculum: Christum coronatum spinis, Pontificem redimitum auro & gemmis: Christum in Cruce se totum pro peccatoribus gratis largientem, Pontificem in throno pro Indulgentijs & beneficiis pecunias accipientem. Horret animus cætera persequi, nefanda enim & nimis multa sunt.

Ficta Ministrorum probitas.

UT vero Ministri fucum faciant suis absurdis inventionibus, monent ijs populum sepissimè ad frequentem Communionem. Edunt identidem libellos exhortatorios ad virtutem: consolatorios pro omni genere afflictorum: Instructorios pro Conjugibus, pro prægnantibus, pro viduis, pro subditis, pro Principibus.

Catechismus docentur Infantes quamprimum incipiunt balbutire, mane numquam præbetur juvenuti ientaculum, nisi prius recitaverint benedictionem matutinam, Orationem Dominicam,

minicam, Symbolum Apostolicum, Decem præcepta. Prandio etæque semper præmittitur benedictio, à filijs & filiabus familias, quorum absentiam supplet honoratio accumbentium.

Post refectionem aguntur gratiæ, decantata etiam aliqua cantuocula, & addito Psal. Davidis.

Et si plurimum initio Lutherus prædicavit conscientie libertatem, nihilominus ita vexat Lutheranos Ministri eos, qui statò tempore Communionem ipsorum non accedunt, ut necessarium sit illos, vel hæretica Communionem uti, vel convulsis suis rebus è loco discedere, nonquam enim cessant prædicantes in publicis locis eos nominatim objugare, appellare impios Mammaluccos, indignos qui cum bonis vitis conversentur. Ajunt præterea illos, qui cum ipsis cibum sumunt, aut aliquid aliud agunt, seu emendo, seu vendendo, eidem subiacere maledictioni.

Et hæc quidem de hæreticorum astutia, & sollicitudine dicta sufficiant: Videamus nunc quibus medijs sint adjuvandi, ut resipiscant, & ad veritatem Catholicam perducantur.

Industriæ aliquæ pro Hæreticis adjuvandis.

§. 2.

Breviter ex documentis à doctiss. Patribus Francisco Costero, & Antonio Possævino, & alijs, quomodo agendum sit cum hæreticis, ut ad fidem veritatem convertantur edocebimus.

Magnum, inquit Costerus, est discrimen, teste D. Augustino ad Honoratum *de utilitate credendi c. primo*, in et Hæreticum & eum, qui credit Hæretico, ille compendij sui, & præcipue gloriæ principatusque gratia novas & falsas opiniones, vel gignit, vel sequitur: hic vero ejusmodi hominibus specie quadam veritatis & pietatis assimilata deceptus, fidem habet. Hac significatione Hæreticum post unam & secundam correptionem vult vitandum D. Paulus, quia subversus est hujusmodi, & proprio judicio condemnatus. Veteres quoque Patres omnes communi consensu disputationem cum proprij nominis Hæretico dissuadent, de quo etiam nos latè *lib. 2. scripsimus*: quod ejusmodi concertatio (ut dicebat apud Sozomenum *Historia tripartit. lib. 9. c. 18.* Nectarius Patriarcha Constantinopolitanus) *non solum schismata non vivit, sed amplius divideret.* Nam sicut vulpes nec manserit unquam, nec cibo utilis est (ait D. Ambros. *lib. 7 in Lucam*) ita neque Hæreticus vulpularum nomine in divinis litteris designatus: contentiosus enim nimium sunt hæretici (ait D. Cyrillus) *lib. 2. Thesau. cap. 2.* & quia perverti sunt, & decreverunt animo non mutare sententiam, quodcunque etiam contigerit, inquit B. Chrysol. Si tamen vitari nequeat congressus, ne sine fructu, eorum salutem qui audiunt, disseratur, quatuor, quæ sequuntur, videntur utiliter observari posse.

Primum, ut respondentis potius, quam oppugnantis personam sustineas, & quod facilius sit argumenta in contrarium allata confutare, quam superbum & arrogantem adversarij animum rationibus convincere, qui omnes rimas evadendi querit. Scripturas torquendo, mutilando, rejiciendo. *Quid promovebis* (ait Tertullianus *lib. 1. de præscriptis*) *experientissime scripturarum, cum si quid defenderis, negetur: & diverso, si quid negaveris, defendatur: & tu quidem nihil perdes, nisi vocem, in conten-*

tione nihil consequeris, nisi vilem de blasphematione laudem.

Deinde danda est opera, ut intra limites unius materiæ adversarius contineatur: Est enim Hæreticus præsertim rudioribus, qui sibi tamen non parum sapere videntur, familiare, ut cum dissolutis argumentis, in una aliqua causa, se convictos animadvertunt, alio dilabantur, & rerum diversarum multitudine antagonistas suos obtundant, ne si nihil in medium afferant, manus dare vincique videantur: hoc autem nulla ratione pariatur Catholicus, nisi sibi in illo, de quo prius agebatur satisfactum esse fateatur.

Est præterea ad rectam argumentandi formam astringendus Hæreticus, utque omnis superfluis, nudam ratiocinationem proponat: qua in te non parum laboratur ab adversarijs, qui ut dialecticæ ignari, ab argumentando graviter hallucinantur, vel Sophistarum more, ratiocinationes suas oratorij pigmentis, quasi fucò quodam colorando, falsa pro veris, dubia pro certis, indoctis auditoribus venditant.

Ad extremum convitia, maledicta, cognomina, quibus nomina nostrorum urgere solent, surda velut aure sunt prætervehenda. Nam sicut qui malam causam coram Judice tuetur, cum rationibus & æquitate destitutus, clamoribus instat: ita Hæreticus cum veris ac solidis argumentis se vincere posse desperat, contumelias certat, ut rem à legitima disputatione ad contentionem detorqueat. Tu vero, dissimulatis omnibus verborum portentis, quasi cum homine phrenetico ac furioso negotium habeas, in solam miseri hominis salutem, & conversionem animum intendas. Cogita non hominem, sed spiritum erroris, sed ipsum Dæmonem per os hominis ista maledicta evomere. Quare miseret te potius ejus, verbis utere adversus eum humanis & benevolis, tacitusque DEUM subinde pro anima Dæmonis laqueis, æternorumque suppliciorum periculis, irretita precare. Quod si apud ipsum nihil proficies, salutem auditoribus infectis scrupulum aliquem ac dubitationem injicies. Sumus enim ita comparati, ut moveamur modestia, indignemur petulantia.

Hactenus de his, quos vere & proprie hæreticos appellamus. Superest dicamus quemadmodum credentes Hæreticis, hoc est, qui vel ad hæreticos defecerunt, vel in fide nurant, tractandi sint. Inter quos majori studio videntur illi juvandi, in quibus major conversionis spes apparet. Ad quam rem inter alia tria ista communia puncta poterunt esse adjumento: Ut primò percurreris ab eo, quò cum agis, quas ob causas ab Ecclesia recesserit, ac totius orbis Christiani societatem, & communionem deseruerit: majoresque suos atque adeò omnes omnium nationum, omnium sæculorum, omnis memoriæ homines, qui Catholicè decesserunt sceleris ac nefariæ infidelitatis, mortuos tam severe condemnaverit: Quia si rectè credit Hæreticus, omnes isti perierunt.

Tum deinde, qua ratione, qua autoritate commotus, hujus potius quam illius Hæretici sectam sequatur: cum omnes sua dogmata scripturarum testimonijs confirmet: si dicat hujus vel illius vocem videri sibi magis rationi & veritati consentaneam, fateri cogitur illud suum videri esse regulam fidei. Unde concludes illum Hæreticum esse, hoc esse electorem, qui sibi ex multis quod credat, suo ipse arbitrio & voluntate deligat.

Denf.